

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Obdo/15/2019
Identifikačné číslo spisu: 3814205812
Dátum vydania rozhodnutia: 11.06.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Anna Marková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:3814205812.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: Ing. B. S., nar. XX.XX.XXXX, bytom E., zast.: Mgr. Milan Petráš, advokát, so sídlom Einsteinova 23, 851 01 Bratislava, proti žalovanému: Roľnícke družstvo podielnikov, so sídlom 972 02 Opatovce nad Nitrou 553, IČO: 00 201 219, zast.: Advokátska kancelária JUDr. Katarína Segečová, s. r. o., so sídlom Digital Park II, Einsteinova 23, 851 01 Bratislava, o určenie neplatnosti uznesenia náhradnej členskej schôdze, vedenom na Okresnom súde Prievidza pod sp. zn. 6Cb/5/2014, rozhodujúc o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Krajského súdu v Trenčíne č. k. 16Cob/301/2017-180 zo dňa 14. júna 2018, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Trenčíne č. k. 16Cob/301/2017-180 zo dňa 14. júna 2018 z r u š u j e a v e c v r a c i a Krajskému súdu v Trenčíne na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prievidza (ďalej aj „okresný súdu“ alebo „súd prvej inštancie“) uznesením č. k. 6Cb/5/2014-160 zo dňa 30.10.2017 v prvom výroku konanie zastavil. Druhým výrokom rozhodol, že žalovanému priznáva nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu.
2. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že žalobca ako člen žalovaného družstva sa podanou žalobou domáhal, aby súd rozhodol o neplatnosti všetkých uznesení prijatých na náhradnej členskej schôdzi konanej 21.03.2014.
3. Podaním 24.08.2017 žalobca zobral svoj návrh na začatie konania v celom rozsahu späť. Dňa 18.09.2017 bol súdu doručený nesúhlas žalovaného so späťvzatím žaloby z dôvodu právnej istoty členov družstva. Následne dňa 22.09.2017 žalobca doručil podanie, obsahom ktorého bolo späťvzatie späťvzatia doručeného súdu 24.08.2017, ktoré odôvodnil tým, že úkon vykonal v omyle.
4. Súd prvej inštancie zdôraznil, že dispozícia so žalobou patrí medzi základné procesné oprávnenia žalobcu a po späťvzatí žaloby nemôže žalobca dodatočne namietat, že jeho vôľa smerovala k inému následku, že konal v omyle, prípadne si nebol vedomý účinkov tohto úkonu.

5. Na záver skonštatoval, že žalobca späťvzatie žaloby nemôže odvolať, ani iným spôsobom negovať jeho právne následky, preto súd prvej inštancie na podanie žalobcu doručené 22.09.2017 neprihliadol. K namietanému nesúhlasu žalovaného so späťvzatím žaloby mal súd prvej inštancie za to, že žalovaný vo vyjadrení z 18.09.2017 nepreukázal dôvod nesúhlasu ničím konkrétnym, a súd vo veci ešte nezačal žiadne dokazovanie, ktoré by odôvodňovalo jeho nesúhlas.

6. O odvolaní žalobcu rozhodol Krajský súd v Trenčíne (ďalej aj „odvolací súd“) uznesením č. k. 16Cob/301/2017-180 zo 14.06.2018 tak, že v prvom výroku napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil a druhým výrokom žalovanému proti žalobcovi priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

7. Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia stotožnil s postupom súdu prvej inštancie, ktorý na základe späťvzatia návrhu konanie zastavil. Ohľadom námietky žalobcu, že späťvzatie žaloby vykonal bez porady s advokátom vyhodnotil ako irelevantnú, keďže skutočnosť, že žalobca je alebo nie je zastúpený advokátom, a či urobil právny úkon bez porady s advokátom, nie je podľa odvolacieho súdu právne relevantná vo vzťahu k platnosti jeho právneho úkonu.

8. Ako nedôvodnú vyhodnotil aj námietku žalobcu, že daný prejav vôle bol urobený v omyle, nakoľko žalobca sa týmto tvrdením snažil zvrátiť následky, ktoré nastali prejavom jeho vôle a neboli ničím preukázané.

9. Odvolací súd na záver uzavrel, že súd prvej inštancie nepochybil, keď na základe späťvzatia žaloby konanie v súlade s ustanovením § 145 ods. 1 C. s. p. zastavil, neberúc do úvahy odvolanie tohto procesného úkonu žalobcu.

10. Proti tomuto uzneseniu podal včas žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie podaním doručeným súdu 3. októbra 2017. Prípustnosť vyhodnotil z ustanovenia § 420 písm. f/ C. s. p. Dovolateľ má za to, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil žalovanému, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Namietala, že odvolací súd sa zaoberal len odvolaním žalobcu proti uzneseniu Okresného sudu Prievidza č. k. 6Cb/5/2014-160, z 30.10.2017 a jeho dôvodmi, pričom odvolací súd v odôvodnení uznesenia zároveň konštatoval, že žalovaný sa k odvolaniu žalobcu nevyjadril.

12. Dovolateľ poukázal na to, že odvolací súd nebral do úvahy vyjadrenie žalovaného k odvolaniu žalobcu, ktoré bolo súdu prvej inštancie riadne doručené elektronickými prostriedkami, ale hlavne sa vôbec nezaoberal podaným odvolaním žalovaného, ktoré bolo rovnako podané elektronickými prostriedkami, a ktoré žalovaný doručil súdu prvej inštancie dňa 20.11.2017. Ďalej uviedol, že odvolací súd pri rozhodovaní o odvolaní voči napadnutému uzneseniu súdu prvej inštancie nemal k dispozícii odvolanie žalovaného proti tomuto uzneseniu, a ani vyjadrenie žalovaného k odvolaniu žalobcu proti napadnutému uzneseniu, resp. tieto skutočnosti pri svojom rozhodovaní nezobral do úvahy, čím celé konanie trpí vadami zmätočnosti.

13. Podľa dovolateľa postup súdu zakladá dovolací dôvod podľa ust. § 420 písm. f/ C. s. p., ktorý mal za následok porušenie práva žalovaného na spravodlivý súdny proces a zároveň znamenal odňatie práva žalobcovi konať pred súdom aj v rámci možnosti podať riadny opravný prostriedok a domáhať sa, aby o ňom odvolací súd rozhodol, vrátane možnosti žalovaného domáhať sa, aby sa odvolací súd zaoberal tvrdeniami žalovaného uvedenými vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu, ktoré mohli zvrátiť rozhodnutie odvolacieho súdu, a to jednak tvrdenia a skutočnosti uvedené v odvolaní žalovaného a jednak tvrdenia a skutočnosti uvedené vo vyjadrení žalovaného k odvolaniu žalobcu.

14. Na záver žalovaný navrhol, aby dovolací súd napadnuté uznesenie Krajského súdu v Trenčíne č. k. 16Cob/301/2017-180 zo 14.6.2018, zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

15. Žalobca sa k dovolaniu žalovaného písomne nevyjadril.

16. Najvyšší súd Slovenskej republiky (§ 35 C. s. p.), ako súd dovolací, po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu (§ 424 C. s. p.) zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 C. s. p., bez nariadenia pojednávania (§ 443 C. s. p.) dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je dôvodné.

17. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Mimoriadnej povahy dovolanie zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

18. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ust. § 420 C. s. p. a § 421 C. s. p.

19. Žalovaný tvrdí, že jeho dovolanie je prípustné podľa § 420 písm. f/ C. s. p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak:

- súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

20. Žalovaný namietal, že k porušeniu práva na spravodlivý proces došlo tým, že odvolací súd sa nezaoberal jeho odvolaním, a ani jeho vyjadrením k odvolaniu žalobcu, a tieto nemal k dispozícii pri rozhodovaní, resp. mal za to, že sa žalovaný k odvolaniu žalobcu nevyjadril, čo uviedol aj v odôvodnení svojho rozhodnutia.

21. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ C. s. p. nie je významný subjektívny názor dovolaťela tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia, rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (porovnaj rozhodnutia NS SR sp. zn. 3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). Vzhľadom na to dovolací súd skúmal, či došlo k dovolaťelom tvrdenej vade zmätočnosti.

22. Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

23. Z ustanovenia čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky vyplýva, že každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov, v jeho prítomnosti, a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

24. Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

25. Najvyšší súd Slovenskej republiky po preskúmaní obsahu spisu zistil, že žalovaný podal podanie doručené súdu prvej inštancie 20.11.2017 označené ako „Odvolanie voči uzneseniu o zastavení konania“ (č. l. 187), a ďalšie podanie doručené súdu dňa 31.12.2017 označené ako „Vyjadrenie k odvolaniu žalobcu“ (č. l. 191). Obe tieto podania žalovaného boli v súdnom spise zažurnalizované až po dovolaním napadnutom uznesení odvolacieho súdu (č. l. 180). Z uvedených skutočností je zrejmé, že súdu prvej inštancie bolo odvolanie aj vyjadrenie žalovaného k odvolaniu žalobcu doručené pred predložením veci odvolaciemu súdu, resp. pred rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci.

26. Podľa ust. § 362 ods. 1 C. s. p. sa odvolanie podáva v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od

doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

27. Žalovanému bolo uznesenie súdu prvej inštancie doručené poštou dňa 6.11.2017, posledným dňom lehoty na podanie odvolania bol deň 21.11.2017. Zo spisu vyplýva, že žalovaný doručil odvolanie do podateľne súdu elektronicky dňa 20.11.2017 (v lehote na podanie odvolania) vrátane kvalifikovaného elektronického podpisu, čo vyplýva z elektronickej doručky zažurnalizovanej v spise na č. l. 188a. Taktiež podanie žalovaného označené ako „Vyjadrenie k odvolaniu žalobcu“ bolo súdu prvej inštancie doručené elektronickými prostriedkami spolu s kvalifikovaným elektronickým podpisom 31.12.2017.

28. Zo spisu ďalej vyplýva, že obe podania žalovaného (odvolanie, vyjadrenie k odvolaniu žalobcu) boli doručené protistrane na vyjadrenie až po rozhodnutí odvolacieho súdu (č. l. 194). Po podaní odvolania žalobcu a aj žalovaného, resp. tiež po doručení podania žalovaného označeného ako „vyjadrenie k odvolaniu žalobcu“, mal súd prvej inštancie povinnosť odvolaciemu súdu tieto bezodkladne doručiť.

29. Podanie odvolania má aj devolutívny účinok, ktorý spočíva v tom, že po podaní odvolania je oprávnený vo veci konať a o nej rozhodnúť odvolací súd. Tento účinok nastáva podaním odvolania bez ohľadu na to, či odvolanie bolo podané proti takému rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné alebo či bolo podané oneskorene alebo osobou, ktorá nie je oprávnená na podanie odvolania. Odvolací súd je teda povinný o odvolaní rozhodnúť niektorým zo spôsobov uvedených v ustanovení § 386 a nasl. C. s. p. Ak strana podala odvolanie riadne a včas a jej podanie zákon nevyklučuje, medzi práva, ktoré procesné predpisy stranám civilného sporového konania priznávajú, patrí nepochybné aj právo na preskúmanie vecnej správnosti prvoinštančného rozhodnutia v inštančnom konaní odvolacím súdom.

30. Dovolací súd má za to, že aj v prípade, že odvolanie žalovaného nebolo zažurnalizované v súdnom spise predloženom odvolaciemu súdu, a ak včas podané odvolanie a vyjadrenie k odvolaniu nebolo riadne predložené za spisom za účelom rozhodnutia odvolacieho súdu, tak postupom súdov došlo voči žalovanému k porušeniu práva na spravodlivý proces.

31. Keďže žalovaný podal opravný prostriedok riadne a včas, týmto postupom mu odvolací súd znemožnil realizáciu jeho práva na preskúmanie správnosti rozhodnutia súdu prvej inštancie v inštančnom konaní na základe ním uvádzaných odvolacích námietok. Najvyšší súd preto konštatuje, že pokiaľ sa odvolací súd týmto odvolaním žalovaného nezaoberal, dopustil sa procesnej vady zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p., ktorá zakladá nie len prípustnosť dovolania, ale zároveň aj jeho dôvodnosť (§ 431 ods. 1 C. s. p.).

32. Dovolací súd ďalej uvádza, že právo strán sporu na doručenie procesných vyjadrení ostatným stranám sporu treba považovať za súčasť práva na spravodlivý proces. Nedoručenie vyjadrenia strany sporu protistrane vytvára stav nerovnosti strán sporu pred súdom, čo je v rozpore s princípom kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní ako súčasť práva na spravodlivý proces.

33. Keďže v danej veci odvolanie žalovaného a ani vyjadrenie žalovaného k odvolaniu žalobcu nebolo doručené žalobcovi, dokonca odvolací súd v čase prejednávania a rozhodovania veci nemal k dispozícii uvedené odvolanie a vyjadrenie žalovaného, v dôsledku chybného postupu súdu, nemohol posudzovať opodstatnenosť tvrdení a záverov vyslovených žalovaným, treba konštatovať, že v tejto súvislosti nebolo možné odvolacie konanie považovať za spravodlivé.

34. Koncept spravodlivého súdneho konania vnímaný v rozhodovacej činnosti Európskeho súdu pre ľudské práva, zrovnateľne i v judikatúre Ústavného súdu Slovenskej republiky (viď sp. zn. II ÚS 116/09, sp. zn. III. ÚS 199/08, sp. zn. IV. ÚS 186/09) vyžaduje, aby každej procesnej strane bola daná primeraná možnosť predniesť svoju záležitosť za podmienok, ktoré ju nestavajú do podstatne nevýhodnejšej pozície - proti jej protistrane (pozri napr. Nideröst-Huber proti Švajčiarsku, 18. februára 1997, ods. 23, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-I).

35. Okrem vyššie uvedenej požiadavky koncept spravodlivého súdneho konania v sebe implikuje právo

na kontradiktórne konanie, podľa ktorého procesné strany musia dostať príležitosť, nielen predložiť všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale aj zoznámiť sa so všetkými dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené (účastníkmi), alebo zabezpečené (súdom) s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu a vyjadriť sa k nim (pozri Nideröst-Huber, Milatová a ďalší proti Českej republike, č. 61811/00, ECHR 2005-V, Mareš proti Českej republike, č. 1414/03, 26. október 2006, Krčmář a ďalší proti Českej republike, č. 35376/97, 3. marec 2000, Vokoun proti Českej republike, rozsudok z 3. júla 2008, Hudáková a ďalší proti Slovenskej republike, č. 23083/05, rozsudok z 27. apríla 2010).

36. Dovolací súd poukazuje na to, že význam požiadavky, aby bolo vyjadrenie k odvolaniu zaslané všetkým stranám sporu, spočíva v potrebe zabezpečenia, aby procesné strany mali vieru vo výkon spravodlivosti a aby im nebola odopretá možnosť vyjadriť sa ku skutočnostiam, ktoré by mohli ovplyvniť rozsudok súdu.

37. Nakoľko odvolací súd rozhodol iba o odvolaní žalobcu, bez objasnenia dôvodu, prečo nerozhodol aj o odvolaní žalovaného, a tiež prečo sa nezaoberal jeho vyjadrením k odvolaniu žalovaného, tak týmto nesprávnym procesným postupom odvolací súd znemožnil žalovanému, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces § 420 písm. f/ C. s. p.

28. Skutočnosť, že došlo v konaní k procesnej vade podľa § 420 písm. f/ C. s. p. je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne. Dovolaciemu súdu preto neostalo iné, než uznesenie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 450 C. s. p.).

29. Pre rozhodnutie o náhrade trov konania platí ustanovenie § 453 ods. 3 C. s. p.

30. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný žiadny opravný prostriedok.